

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain 35 ja 35 a §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys eduskunnalle hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain 35 ja 35 a §:n muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (HE 309/2022 vp) täydentämisestä

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain 35 ja 35 a §:n muuttamisesta (HE 309/2022 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty hallintovaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Hallituksen esitys eduskunnalle hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain 35 ja 35 a §:n muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (HE 309/2022 vp) täydentämisestä (HE 326/2022 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan mietinnön antamista varten.

Lausunto

Asiasta on annettu seuraava lausunto:

- hallintovaliokunta HaVL 33/2022 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitusneuvos Eeva Mäenpää, valtiovarainministeriö
- neuvotteleva virkamies Jenni Jaakkola, valtiovarainministeriö
- erityisasiantuntija Jussi Lind, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
- tutkija Tuukka Holster, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
- vs. rahoitusjohtaja Pia Ojavuo, Helsingin kaupunki
- controller Mari Rautjärvi, Helsingin kaupunki
- hallinto- ja investointijohtaja Sari Raassina, Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
- rahoitus- ja investointijohtaja Petrus Kukkonen, Kanta-Hämeen hyvinvointialue
- talouspalvelujohtaja Mikko Hannola, Pirkanmaan hyvinvointialue
- strategia- ja talousjohtaja Anu Vuorinen, Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

Valiokunta on saanut kirjalliset lausunnot:

Valiokunnan mietintö StVM 46/2022 vp

- Etelä-Karjalan hyvinvointialue
- Etelä-Savon hyvinvointialue
- HUS-yhtymä
- Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
- Kainuun hyvinvointialue
- Kanta-Hämeen hyvinvointialue
- Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
- Keski-Suomen hyvinvointialue
- Kymenlaakson hyvinvointialue
- Lapin hyvinvointialue
- Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
- Pirkanmaan hyvinvointialue
- Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
- Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
- Päijät-Hämeen hyvinvointialue
- Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
- Varsinais-Suomen hyvinvointialue

HALLITUKSEN ESITYS

Hallituksen esitys HE 309/2022 vp

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi hyvinvointialueiden rahoituksesta annettua lakia.

Siirtymätasauksista muutettaisiin siten, että asukasta kohden -50 euroa ylittävä laskennallisten ja toteutuneiden kustannusten erotus tasataan toistaiseksi pysyvällä siirtymätasauksella. Samalla siirtymätasauksen porrastusta muutettaisiin tältä osin.

Kuntien vuoden 2021 ja 2022 tilinpäätöstietoihin sisältyvät takautuvat palkkaharmonisaatiokustannukset otettaisiin huomioon, kun siirtymätasaukset tarkistetaan vuonna 2023. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin siitä, miten siirtolaskelmaan vaikuttaville vuosille kirjatut takautuvat palkkaharmonisaatiokustannukset otetaan huomioon niin, etteivät ne vääristä siirtymiä kustannuksia.

Valtion siirtymätasauksista rahoittama osuus säädettäisiin otettavaksi huomioon hyvinvointialueiden koko maan tason rahoituksen jälkikäteisessä tarkistamisessa. Valtion rahoittama osuus siirtymätasauksista otettaisiin jälkikäteistarkistuksessa huomioon laskennallisen rahoituksen lisäksi, jolloin se ei korottaisi laskennallisten ja toteutuneiden kustannusten erotuksen perusteella maksettavaa määrää.

Lisäksi siirtymätasausääntelyyn tehtäisiin teknisluonteisia sanamuodon korjauksia.

Hyvinvointialueen vuoden 2023 rahoitus korjataan jälkikäteen kuntien vuoden 2022 tilinpäätösti-
tietojen perusteella hyvinvointialuekohtaisella kertakorvauksella. Kertakorvaus olisi mahdollista kirjata hyvinvointialueen vuoden 2023 rahoitukseen ja se maksettaisiin tammikuussa 2024.

Valiokunnan mietintö StVM 46/2022 vp

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan keväällä 2023.

Hallituksen esitys HE 326/2022 vp

Esityksessä ehdotetaan täydennettäväksi hallituksen esitystä laiksi hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain 35 ja 35 a §:n muuttamisesta (309/2022 vp).

Hyvinvointialueiden vuoden 2023 rahoitus korjataan jälkikäteen kuntien vuoden 2022 tilinpäätöstietojen perusteella hyvinvointialuekohtaisella kertakorvauksella. Esityksessä ehdotetaan, että osa kertakorvauksesta maksettaisiin etukäteen huhtikuussa tai viimeistään toukokuussa 2023. Keväällä maksettava osuus olisi koko maan tasolla 150 miljoonaa euroa. Tämä määrä kohdennettaisiin hyvinvointialueille kuntien Tilastokeskukselle toimittamien vuoden 2022 sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen nettokustannuskyselyn mukaisten palveluluokkakohtaisten tilipäätöksen nakkotietojen perusteella arvioitun kertakorvauksen alueittaisen jakautumisen suhteessa.

Kertakorvaus tarkistettaisiin kuntien vuoden 2022 palvelukohtaisten tilinpäätöstietojen mukaiseksi tekemällä hyvinvointialueen rahoitukseen erillinen lisäys tai erillinen vähennys tammikuussa 2024. Tarkistuksessa otettaisiin huomioon myös hyvinvointialueelle etukäteen maksettu korvaus ja mahdollinen vuoden 2023 aikana maksettu lisärahoitus.

Ehdotettu sääntely on tarkoitettu tulevan voimaan keväällä 2023 samanaikaisesti kuin täydennettävässä hallituksen esityksessä ehdotettu laki.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Siirtymätasauksen rajaus

Hyvinvointialueiden rahoituksesta annettua lakia (617/2021, jäljempänä rahoituslaki) sovelletaan valtion rahoituksen myöntämiseen hyvinvointialueesta annetussa laissa (611/2021) tarkoitettujen hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle kuuluvien tehtävien kustannusten kattamiseen. Rahoituslakia sovelletaan myös Helsingin kaupungin järjestämisvastuulle kuuluvien hyvinvointialueiden tehtävien rahoitukseen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen tultua voimaan 1.1.2023 on siirrytty laskennalliseen, tarveperustaiseen rahoitusmalliin. Hyvinvointialueiden rahoitus koko maan tasolla vuonna 2023 pohjautuu kunnilta siirtyviin vuoden 2022 nettokustannuksiin. Tätä rahoituspohjaa korotetaan hyvinvointialueindeksillä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon arvioitulla palvelutarpeen kasvulla. Lisäksi rahoitusta korottavat hyvinvointialueiden uudet ja laajenevat lakisääteiset tehtävät.

Siirtymävaiheessa kunnilta siirtyvien kustannusten ja hyvinvointialueen laskennallisen rahoituksen välistä eroa tasataan siirtymätasauksella portaittain. Jos hyvinvointialueen laskennallinen rahoitus on suurempi kuin siirtyvät kustannukset, rahoitusta vähennetään siirtymätasausvähennyksellä. Jos hyvinvointialueen laskennallinen rahoitus on pienempi kuin siirtyvät kustannukset, ra-

Valiokunnan mietintö StVM 46/2022 vp

hoitusta lisätään siirtymätasauslisällä. Siirtymätasaukset tarkistetaan vielä kuntien tilinpäätöstiötojen perusteella vuonna 2023.

Hallituksen esityksessä HE 309/2022 vp ehdotetaan sääntelyyn eräitä tarkistuksia siirtymätasausmallin vaikutuksista saadun uusimman tiedon perusteella. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi siirtymätasauslaia siten, että hyvinvointialueen laskennallisten kustannusten ollessa toteutuneita kustannuksia pienemmät erotus tasataan siirtymätasauksella pysyvästi enintään -50 euroon asukasta kohden, kun voimassa olevassa laissa tasaus on enintään -100 euroa asukasta kohden. Myös siirtymätasauksen porrastusta muutetaan tältä osin. Siirtymäkauden porrastuksen muutos rajaa laskennallisen rahoituksen ja siirtyvien kustannusten välistä muutosta voimassa olevaa rahoituslakia enemmän vuodesta 2025 eteenpäin (35 §).

Ehdotus parantaa niiden hyvinvointialueiden rahoitusasemaa, joilla alueen kuntien rahoitus vuoden 2022 tasossa on ollut suurempi kuin rahoituslain mukainen laskennallinen rahoitus. Niille hyvinvointialueille, joiden laskennallinen rahoitus on siirtyviä kustannuksia suurempaa ja joihin kohdentuu siirtymätasausvähennys, siirtymäkauden rajaamisen ja porrastuksen muutoksella ei ole vaikutusta.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan täydennettäväksi siirtymätasauslaia koskevaa sääntelyä siltä osin, miten mahdollista valtion rahoittamaa osuutta siirtymätasauksista tulisi käsitellä rahoituksen jälkikäteistarkistuksessa. Jälkikäteistarkistuksessa hyvinvointialueiden valtion rahoituksen koko maan tasoa tarkistetaan toteutuneiden kustannusten ja laskennallisen rahoituksen erotuksen perusteella. Valtion rahoittama osuus siirtymätasauksista otettaisiin esityksen mukaan (s. 8) jälkikäteistarkistuksessa huomioon laskennallisen rahoituksen lisäksi, jolloin se ei korottaisi laskennallisten ja toteutuneiden kustannusten erotuksen perusteella maksettavaa määrää.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää hallintovaliokunnan tavoin (HaVL 33/2022 vp, s. 2) perusteltuna esityksen perustelujen kirjausta siitä, että muutos toteutetaan vähentämättä rahoitusta niiltä hyvinvointialueilta, joihin muutos ei vaikuta, ja pitää tärkeänä, että vuosien 2024—2027 julkisen talouden suunnitelmaan varataan muutokseen tarvittavat määrärahat.

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan asiantuntijakuulemisissa nostettiin esiin huoli siitä, että siirtymätasauslaia koskevat ehdotukset ovat rahoituslain laskennallisuuden ja tarveperusteisuuden periaatteiden vastaisia. Valiokunta yhtyy näkemykseen, jonka mukaan pysyvien siirtymätasauslausten kasvassa rahoitusjärjestelmä etäännyy tarveperusteisesta mallista. Valiokunta kuitenkin toteaa, että hyvinvointialueiden valtion rahoitus perustuu siirtymätasauksesta huolimatta edelleen pääsääntöisesti laskennalliseen tarveperusteiseen rahoitukseen. Joillakin alueilla alueen kuntien toteutuneet kustannukset poikkeavat kuitenkin merkittävästi laskennallisen rahoituksen tasosta. Porras-tetun siirtymäkauden tavoitteena on valiokunnan näkemyksen mukaan turvata alueille hallittu siirtymä kohti laskennallista rahoitusmallia. Hyvinvointialueiden rahoitusmallin siirtymätasauksella ei siten ole tavoitteena tasata laskennallisen rahoitusmallin puutteita, vaan vakauttaa siirtymävaiheen toimeenpanoa.

Valiokunta korostaa, että valtioneuvoston tulee seurata ja arvioida laskennallisen rahoitusmallin toimivuutta ja arvioinnin pohjalta kehittää laskentakriteereitä vastaamaan mahdollisimman hyvin alueellisia kustannuksia aiheuttavia tekijöitä.

Valiokunnan mietintö StVM 46/2022 vp

Palkkaharmonisaatiokustannukset

Hallituksen esityksen HE 309/2022 vp perustelujen mukaan (s. 8) siirtymätasaukset tarkistetaan kuntien tilinpäätöstietojen perusteella vuonna 2023. Tarkistuksessa ehdotetaan otettaviksi huomioon kuntien vuoden 2021 ja 2022 tilinpäätöstietoihin sisältyvät takautuvat palkkaharmonisaatiokustannukset siten, että hyvinvointialueille siirtyvät kustannukset vastavat todellisia yhden vuoden palkkakustannuksia. Rahoituslain 34 §:n nojalla annettavalla valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus säätää takautuvien palkkaharmonisaatiokustannusten huomioon ottamisesta tarkistettaessa hyvinvointialueiden koko maan rahoituslaskelmia vuonna 2023.

Hallintovaliokunta korostaa, että kuntien tilinpäätöksiin sisältyvät, takautuvat palkkaharmonisaatiokustannukset tulee vähentää täysimääräisesti niin, että kunnilta siirtyvät kustannukset kuvavat todellista vuosien 2021 ja 2022 kustannustasoa ja etteivät kyseisten alueiden kunnat jää pysyvästi eriarvoiseen asemaan muiden alueiden kuntiin nähden ja että palkkaharmonisaatio ei saa vaikuttaa näiden kuntien valtionosuuksiin alentavasti.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää ehdotusta takautuvien palkkaharmonisointikustannusten osalta perusteltuna. Valiokunta toteaa, että takautuvilla palkkaharmonisoinnin kustannuksilla tarkoitetaan sellaisia tilanteita, joissa kunnan vuoden 2021 tai vuoden 2022 sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksiin sisältyy muiden kuin asianomaisen vuoden palkkakustannuksia. Takautuvat kustannukset voivat kohdistua myös vuosien 2021 ja 2022 kesken siten, että siirtyvät palkkakustannukset eivät vastaisi yhden vuoden suoriteperusteisia palkkakustannuksia. Saadun selvityksen mukaan vuotta 2021 koskevat palkkakustannukset vähennetään vuoden 2022 nettokustannuksista, mutta sen sijaan vuodelta 2022 syntyvät kustannukset otetaan huomioon nettokustannuksissa, koska ne kuvaavat tosiasiallista vuoden 2022 kustannustasoa. Ehdotetun sääntelyn tarkoituksena on poistaa takautuvien, kertaluonteisten palkkaharmonisaatiokustannusten aiheuttamat kustannuspiikit siirtävistä kustannuksista siten, että palkkakustannukset vastaavat vuoden 2021 ja 2022 kuntien todellisia kustannuksia. Muilta osin toteutuneet kustannukset otetaan rahoitusmallissa huomioon rahoituksen jälkikäteistarkistuksessa.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (618/2021) nojalla on saadun selvityksen mukaan tarkoitus valtioneuvoston asetuksella säätää, että tarkistettaessa lain 57 §:n 3 momentissa tarkoitettuja laskelmia vuonna 2023 laskelmissa otetaan huomioon kunnan vuosille 2021 ja 2022 kuluiksi kirjaamat takautuvat palkkaharmonisaatiokustannukset siten, että siirtyvä palkkakustannukset vastaavat yhden vuoden suoriteperusteisia palkkakustannuksia.

Kertakorvaus

Rahoituslain 35 a §:n mukaan hyvinvointialuekohtainen rahoitus tarkistetaan kuntien vuoden 2022 tilinpäätöstietojen perusteella. Pykälän 1 momentin mukaan hyvinvointialueen rahoitukseen tehdään vuonna 2024 erillinen kertaluonteinen lisäys tai siitä tehdään erillinen kertaluonteinen vähennys, jos hyvinvointialueelle vuonna 2023 myönnetyn valtion rahoituksen euromäärä on 35 §:n 6 momentissa tarkoitettun tarkistuksen perusteella ollut hyvinvointialueen alueen kuntien toteutuneita kustannuksia pienempi tai suurempi. Lisäys tai vähennys lasketaan siten, että hyvinvointialueelle vuonna 2023 myönnettyä valtion rahoitusta verrataan euromäärään, joka hyvinvointialueelle olisi myönnetty valtion rahoituksena, jos laskennassa olisi vuoden 2022 kuntien ta-

Valiokunnan mietintö StVM 46/2022 vp

lousarviotietojen sijasta käytetty vuoden 2022 palveluluokkakohtaisia tilinpäätöstietoja. Lisäys tai vähennys on näin saadun erotuksen suuruinen. Pykälän 2 momentissa säädetään siitä, miten edellä mainitusta vuonna 2024 maksettavasta rahoituksen korjauserästä tulee vähentää vuodelle 2023 mahdollisesti samalle alueelle maksettu rahoituslain 11 §:ssä tarkoitettu lisärahoitus.

Pykälän 3 momentissa säädetään korjauseränä maksetun rahoituksen huomioon ottamisesta rahoituksen koko maan tason jälkikätestarkistuksessa. Momentin mukaan pykälässä tarkoitettujen rahoituksen lisäysten yhteismäärä vähennetään hyvinvointialueiden toteutuneista kustannuksista ja rahoituksen vähennysten yhteismäärä lisätään hyvinvointialueiden toteutuneisiin kustannuksiin laskettaessa 10 §:ssä tarkoitettua laskennallisten kustannusten ja toteutuneiden kustannusten erotusta varainhoitovuoden 2025 rahoitukseen.

Hallituksen esityksessä HE 309/2022 vp ehdotetaan, että edellä mainittu kertakorvaus olisi mahdollista kirjata hyvinvointialueen vuoden 2023 rahoitukseen ja se maksettaisiin tammikuussa 2024.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta yhtyy hallintovaliokunnan esityksestä lausumaan näkemyskseen siitä, että ehdotettu muutos täsmentää vuoden 2023 rahoituksen kirjautumista ja kohentaa vuoden 2023 tulosta, millä on vaikutusta muun muassa alijäämän kattamisvelvollisuuden alkamiseen siltä osin kuin alijäämäisyys on seurausta kuntien vuoden 2022 talousarvioiden ja lopullisten tilinpäätöstietojen välisestä erotuksesta. Samalla kertaerä vaikuttaa vuoden 2024 lainanottovaltuuksien laskentaan, mikä edistää hyvinvointialueiden mahdollisuuksia rahoittaa investointejaan vuonna 2024. Osalla hyvinvointialueista tilanne voi kuitenkin johtaa siihen, että kertakorvauksen maksatusta vasta tammikuussa vuonna 2024 joudutaan paikkaamaan lyhytaikaisella lainalla.

Hallituksen esityksessä HE 326/2022 vp ehdotetaan täydennettäväksi hallituksen esitystä laiksi hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain 35 ja 35 a §:n muuttamisesta (HE 309/2022 vp). Täydentävässä esityksessä todetaan, että vuodenvaihteessa 2022—2023 hyvinvointialueiden kanssa käytyjen tilannekuvakeskustelujen perusteella näyttää siltä, että kuntien vuoden 2022 toteutuneet sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen nettokustannukset voivat olla huomattavastikin suuremmat kuin vuoden 2022 talousarvioissa.

Täydentävässä esityksessä ehdotetaan, että hyvinvointialuekohtaisesta kertakorvauksesta osa maksettaisiin ennakoon jo kevään 2023 aikana. Kertakorvauksesta maksettaisiin etukäteen koko maan tasolla 150 miljoonaa euroa viimeistään toukokuussa 2023. Ennakoon maksettava osuus on arvioitu käytettävissä olevien tietojen perusteella arvioidun kertakorvauksen määrän mukaan, koska tarkkaa tietoa lopullisen kertakorvauksen euromäärästä ei ole vielä saatavilla. Ennakoon maksettavan osuuden tulisi esityksen mukaan olla euromäärältään merkittävä, jotta se tosiasiallisesti vähentää alueiden tarvetta turvautua lyhytaikaiseen lainaan, jos rahoituksen perustana olevat vuoden 2022 talousarvioiden mukaiset nettokustannukset ovat olleet huomattavasti vuoden 2022 tilinpäätöstietoja pienemmät. Ennakoon maksettava osuus ei kuitenkaan saisi olla niin suuri, että riski lopullisen hyvinvointialueittaisen kertakorvauksen ylittämisestä ja siten negatiivisesta lopullisesta kertakorvauksesta tammikuussa 2024 kasvaa merkittäväksi.

Täydentävän esityksen mukaan ennakon jakautuminen alueittain lasketaan vertaamalla kuntien Tilastokeskukselle toimittamien vuoden 2022 sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen nettokustan-

Valiokunnan mietintö StVM 46/2022 vp

nuskyselyn mukaisten palveluluokkakohtaisten tilinpäätösennakkotietojen perusteella laskettua vuoden 2023 rahoitusta talousarviotietojen mukaan laskettuun rahoitukseen. Edellä mainittu 150 miljoonaa euroa kohdennetaan tilinpäätösennakkotietojen perusteella laskettujen kertakorvausten osoittamassa suhteessa hyvinvointialueille. Kertakorvaus tarkistettaisiin lopullisten tilinpäätöstietojen mukaiseksi erillisellä maksuerällä tammikuussa 2024. Tällöin maksettavassa tai vähennettävässä erässä otettaisiin huomioon myös hyvinvointialueelle keväällä ennakkoon maksettu erä ja alueen mahdollinen vuoden 2023 aikana saama rahoituslain 11 §:n mukainen lisärahoitus.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää täydentävän esityksen ehdotusta kertakorvauksen maksamisen osittaisesta aikaistamisesta perusteltuna. Ehdotus parantaa hyvinvointialueiden edellytyksiä selviytyä tehtäviensä rahoituksesta vuoden 2023 aikana ilman, että ne joutuvat turvautumaan lyhytaikaiseen lainanottoon, jos kuntien talousarvio- ja tilinpäätöstietojen eroavaisuudesta aiheutuu rahoitukseen vajetta. Samalla esityksellä pyritään vähentämään mahdollisesta lyhytaikaisesta lainanotosta hyvinvointialueille aiheutuvia korkokuluja. Esitys myös ehkäisee sitä, että alueet joutuisivat lyhyen aikavälin rahoituskapeikkojen vuoksi sopeuttamaan toimintojaan pidemmän aikavälin toiminnan näkökulmasta epätarkoituksenmukaisesti. Maksatuksen aikaistaminen tukee valiokunnan näkemyksen mukaan lakisääteisten tehtävien järjestämistä alkuvaiheessa.

Valiokunta ehdottaa, että hylätään hallituksen esityksen HE 309/2022 vp sisältämä lakiehdotus ja hyväksytään muuttamattomana täydentävän hallituksen esityksen HE 326/2022 vp sisältämä lakiehdotus, jossa on yhdistetty mainittujen esitysten lakiehdotukset kokonaisuudeksi siten, että 35 §:n sisältö vastaa HE 309/2022 vp:ssä ehdotettua muotoilua ja kertakorvauksen aikaistaminen on sisällytetty 35 a §:ään.

Rahoituksen seuranta ja kehittäminen

Valiokunta pitää myönteisenä saadusta selvityksestä ilmenevää hyvinvointialueiden rahoituksen kasvua vuodesta 2022 vuoteen 2023. Valiokunta toteaa, että sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistusta koskevan lainsäädännön eri käsittelyvaiheissa, mukaan lukien nyt käsitillä olevat esitykset, valiokunnan asiantuntijakuulemisissa on kuitenkin nostettu esiin huolia rahoituksen riittävydestä. Myös hallintovaliokunta kiinnittää huomiota (s. 4) siihen, että alueilta on kuulunut huolia siitä, että palveluja joudutaan priorisoimaan.

Sosiaali ja terveysvaliokunta korostaa, että valtioneuvoston on huolella seurattava hyvinvointialueiden rahoituksen riittävyttä ja tarvittaessa annettava esitys sääntelyn muuttamiseksi, jos hyvinvointialueiden tehostamistoimista ja järjestelmän lisärahoitusmekanismista huolimatta perustulailta turvattujen palvelujen toteutus vaarantuu. Eduskunta on lisäksi edellyttänyt hallituksen huolehtivan siitä, että sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen tavoitteiden toteutumista seurataan pitkäjänteisesti ja havainnoista raportoidaan säännöllisesti (EV 102/2022 vp).

Sosiaali- ja terveysvaliokunta toteaa, että tarveperustaista rahoitusmallia tulee jatkokehittää alueelliset erot paremmin huomioivaan suuntaan. Hallintovaliokunta viittaa esimerkiksi väestörakenteeseen, alueellisiin erityispiirteisiin sekä erilaisiin sosioekonomisiin ja muihin kustannustekijöihin. Merkitystä on myös esimerkiksi sairastavuuden ja sosiaalisia ongelmia kuvaavien tekijöiden valinnalla ja ennalta ehkäisevillä toimenpiteillä. Sosiaali- ja terveysvaliokunta toteaa, että

Valiokunnan mietintö StVM 46/2022 vp

rahoituksen tulee perustua mahdollisimman tarkasti ja oikeudenmukaisesti palvelujen järjestämisestä hyvinvointialueille kustannuksia aiheuttaviin tekijöihin. Hallintovaliokunnan tavoin sosiaali- ja terveysvaliokunta korostaa, että rahoitusmallin kehittäminen ja taustalla olevan tutkimustyö on jatkuvaluonteista kehitystyötä.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 326/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Eduskunta hylkää hallituksen esitykseen HE 309/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 14.2.2023

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Markus Lohi kesk
varapuheenjohtaja Mia Laiho kok
jäsen Kim Berg sd
jäsen Kaisa Juuso ps
jäsen Arja Juvonen ps
jäsen Terhi Koulumies kok
jäsen Merja Kyllönen vas
jäsen Aki Lindén sd
jäsen Ilmari Nurminen sd
jäsen Veronica Rehn-Kivi r
jäsen Minna Reijonen ps (osittain)
jäsen Heidi Viljanen sd
jäsen Sofia Virta vihr

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Päivi Salo